

Polen

De burcht Niedzica in het Nationaal Park van de Pieniny
J. Włodarczyk/age fotostock

De regio's van deze gids:

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1 Warschau, Mazovië en de Hoogvlakte van Lublin	blz. 113
2 Warmië, Mazurië en Podlachië	blz. 189
3 Krakau en omgeving	blz. 237
4 Klein-Polen en de Karpaten	blz. 311
5 Silezië en Sudeten	blz. 377
6 Groot-Polen	blz. 415
7 Pommeren	blz. 449

Inhoud

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ... 6

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips 12

NAAR POLEN

Profiel van Polen 15

Met het vliegtuig 15

Met een reisorganisatie 16

Met de bus 16

Met de trein 16

Met de auto 16

VOOR HET VERTREK

Budget 17

Formaliteiten 17

Geld 18

Klimaat 19

Nuttige adressen 19

Overnachten 20

Telefoneren naar Polen 21

Tijdverschil 21

Uit eten 22

POLEN VAN A TOT Z 24-33

Arrenleewedstrijden - Elektriciteit -

Feestdagen - Fooi - Geldzaken -

Gezondheid - Internet - Kuren -

Musea en monumenten -

Natuurparken - Noodnummers -

Openbare toiletten - Post -

Rondleidingen - Sigaretten - Skiën -

Souvenirs - Taxi - Telefoon -

Toeristenbureaus - Veiligheid -

Vervoer in Polen - Vervoer in Polen:

auto - Vissen - Winkelen - IJszeilen

MEMO

Evenementen 34

Leestips 36

Films 39

POLEN ONDER DE LOEP

POLEN VANDAAG

Naar een krimpende bevolking 42

De overgang naar democratie 42

Polen binnen Europa 46

TRADITIES EN LEVENSKUNST

Blijvende tradities 49

Religieuze vieringen en festivals ... 50

Kunstnijverheid 52

De Poolse keuken 54

NATUUR EN LANDSCHAP

Geografische ligging 57

Landschappen 57

Spreiding van de bevolking 61

Het weer in Polen 62

Flora 62

Fauna 63

GESCHIEDENIS

Van de prehistorie

tot het koninkrijk 65

Buitenlandse bemoeienis 69

Een moeizame

onafhankelijkheid 72

Zwarte bladzijde:

de nazibezetting 73

Communistische tijd 75

Solidarność-effect 80

Jaartallen 81

KUNST EN ARCHITECTUUR

Stijlen 82

Traditionele architectuur 90

Schilderkunst en

grafische kunsten 91

CULTUUR

Literatuur en toneel 98

De Poolse film 103

Muziek 106

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 WARSCHAU, MAZOVIË EN DE HOOGVLAKTE VAN LUBLIN

Warschau.....	114
Łódź.....	162
Kazimierz Dolny.....	167
Lublin.....	173
Zamość.....	181

2 WARMIË, MAZURIË EN PODLACHIË

Oerbos van Białowieża	192
Białystok.....	197
Nationaal Park Biebrza.....	200
Suwałki.....	204
Mazurische meren	208
Kętrzyn.....	219
Lidzbark Warmiński.....	223
Olsztyn.....	224
Ostróda-Elbląg-kanaal	230
Frombork.....	232

3 KRAKAU EN OMGEVING

Krakau.....	238
Concentratiekamp Auschwitz.....	296
Poolse Jura.....	301
Częstochowa	307

4 KLEIN-POLEN EN DE KARPATEN

Bochnia.....	314
Tarnów.....	317
Kielce	321
Sandomierz.....	327
Kasteel Łańcut.....	331
Przemyśl	333
De Bieszczady.....	337

Krynica en de Beskiden	348
Zakopane.....	354
De Tatra.....	362
De West-Beskiden.....	372

5 SILEZIË EN SUDETEN

Pszczyna.....	378
Opole.....	381
Wrocław.....	384
Kłodzko en omgeving	397
Legnica.....	405
Kerken van Świdnica en Jawor....	407
Jelenia Góra	408
Nationaal Park Karkonosze.....	411

6 GROOT-POLEN

Kalisz.....	416
Poznań.....	419
Gniezno.....	432
Biskupin	435
Toruń.....	438

7 POMMEREN

Gdańsk	450
Nationaal Park Słowiński.....	488
Kasteel Malbork.....	492

Register 496

Kaarten en plattegronden.....507

Woordenlijst..... achterflap

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE**

Niet te missen

Krakau★★★, culturele metropool en universiteitsstad (blz. 238)

Het **Tatra-massief**★★★, natuurlijke grens tussen Polen en Slowakije (blz. 362)

Een keuze uit de mooiste plekjes

Het ondergrondse labyrint van de **zoutmijn van Wieliczka** ★★★ (blz. 277)

Tocht door de Dunajec-kloof in het **Nationaal Park van de Pieniny** ★★★ (blz. 368)

De Lange Kade met de middeleeuwse kraan in **Gdańsk** ★★★ (blz. 450)

Het **Paleis van Cultuur en Wetenschappen**★★★, symbool van **Warschau**★★★ (blz. 114)

Een wandeltocht door het **Bieszczady-massief**★★★ (blz. 337)

De Rynek van **Wrocław**★★★, het Poolse Venetië (blz. 384)

Een aangrijpend bezoek aan het concentratiekamp **Auschwitz-Birkenau**★★★ (blz. 296)

De Armeense huizen van de **Rynek Wielki**★★★ in de stad **Zamość**★★★ (blz. 181)

Fotografie:

Blz. 6: J. Włodarczyk/age fotostock (boven); BEW Authors/age fotostock (onder)

Blz. 7: J.-D. Sudres/hemis.fr (linksboven); J. Włodarczyk/age fotostock (rechtsboven); W. Bibikow/age fotostock (onder)

Blz. 8: Wilmar/1Q Images/age fotostock (boven); BEW Authors/age fotostock (onder)

Blz. 9: T. Bogndr/age fotostock (linksboven); F. Guiziou/hemis.fr (rechtsboven); H. T. Kaiser/age fotostock (onder)

Polen van A tot Z

ARRENSLEEWEDSTRIJDEN

Deze Poolse traditie wordt gewoonlijk rond carnaval gehouden in de Tatra en de Beskiden, maar is ook elders populair. Zodra de eerste sneeuw valt, kunt u overal sleeën door het landschap zien glijden die door paarden worden voortgetrokken.

ELEKTRICITEIT

De Poolse stopcontacten, die lijken op die bij ons, leveren elektriciteit met een spanning van 220 V en een frequentie van 50 Hz.

FEESTDAGEN

1 januari: Nieuwjaarsdag.

6 januari: Driekoningen.

Pasen: zondag en maandag.

1 mei: Dag van de Arbeid.

3 mei: Dag van de Grondwet (nationale feestdag).

Sacramentsdag: donderdag (datum varieert).

15 augustus: Maria-Hemelvaart.

1 november: Allerheiligen.

11 november: Onafhankelijkheidsdag (nationale feestdag).

25 en 26 december: Kerstmis.

FOOI

In de restaurants zijn **fooiën** niet inbegrepen. Het geldt als beleefd om ongeveer 10 procent van het totaalbedrag achter te laten.

GELDZAKEN

Munteenheid

De Poolse munteenheid is de **złoty** (wat 'verguld' betekent). De lokale afkorting is Zł en de internationale afkorting is PLN.

Een złoty is verdeeld in 100 groszy. Er zijn biljetten in omloop van 10, 20, 50, 100 en 200 złoty en munten van 1, 2, 5, 10, 20, 50 groszy en van 1, 2 en 5 złoty.

Het kan handig zijn om wat kleingeld en wat kleine bankbiljetten mee te nemen. Soms wordt de euro geaccepteerd.

Geld wisselen

In maart 2016 bedroeg de wisselkoers ongeveer **PLN 4,2 voor € 1**.

Zwart wisselen is soms mogelijk, maar in ieder geval verboden, terwijl de kans groot is dat u wordt opgelicht. De wisselkoers wordt elke ochtend bekendgemaakt op de site van de Poolse Nationale Bank (www.nbp.pl).

Overal zijn wisselkantoren (**kantor**) te vinden: in de winkelstraten, postkantoren, grote hotels en op de vliegvelden. Er wordt alleen contant geld gewisseld, dus geen travellercheques. Er wordt geen commissie gerekend.

De openingstijdens zijn over het algemeen van 9.00 u tot 18.00 u door de week, tot 12.00 u op zaterdag, en sommige zijn 24 uur per dag open.

Banken

Banken zijn doorgaans geopend van maandag tot zaterdag, van 8.00 u tot 18.00 u.

Creditcards

In het grootste deel van het land worden de belangrijkste kaarten geaccepteerd. De grote hotels en restaurants accepteren probleemloos, maar dat geldt niet voor de kleinere etablissementen.

In geval van diefstal of verlies kunt u bellen met ☎ 020 - 6 600 611 (International Card Services).

Geldautomaten zijn overal te vinden, in de hoofdstraten in de stadscentra, op stations en luchthavens en in winkelcentra. De instructies worden behalve in het Pools ook in het Engels en Duits gegeven.

GEZONDHEID

Spoeisende hulp

Poolse artsen zijn bekwaam, waar ze ook werken. De gewone ziekenhuizen hebben duidelijk minder middelen dan de particuliere klinieken. Ze beschikken doorgaans over minder moderne voorzieningen en het aantal bedden is soms ook beperkt.

Apotheken

Er is geen enkel verschil met de apotheken in West-Europa. U vindt er dezelfde medicijnen. Het personeel spreekt doorgaans ook Engels.

INTERNET

In Polen zijn veel internetcafés te vinden, zelfs in de kleinere plaatsen, maar daar zijn de tarieven soms wel een stuk hoger. Doorgaans geldt een tarief van ongeveer PLN 4 voor een uur verbinding. Het merendeel van de hotels beschikt over wifi.

KUREN

Polen telt een veertigtal etablissementen die het hele jaar zijn geopend. Door de verschillende samenstellingen van het water zijn uiteenlopende aandoeningen te behandelen. De meest gangbare kuurvormen zijn hydrominerale baden, modderbaden, drinkkuren, inhalatie en hydrotherapie.

De kuuroorden bevinden zich voornamelijk in berggebieden of daar dichtbij. In die van de streek van Kłodzko zijn alle behandelingen mogelijk, van aandoeningen aan de luchtwegen tot reumatiek en huidziekten. In de Beskiden worden in Krynica-Zdrój en Ustroń stofwis-

selingsproblemen behandeld, zoals zwaarlijvigheid. Aan de voet van de bergen liggen nog andere kuuroorden, waaronder Polańczyk in de Bieszczady, Iwonicz Zdrój vlak bij de Karpaten, Rabka-Zdrój, tussen Krakau en Zakopane, en Cieplice Zdrój vlak bij Jelenia Góra in Neder-Silezië. Ten zuiden van Warschau ligt Konstancin en u kunt ook nog naar Ciechocinek in de buurt van Toruń. De stad Inowrocław heeft een eigen behandelingscentrum. Het **sanatorium van Wieliczka**, ten zuiden van Krakau, spant echter in originaliteit de kroon. Het maakt gebruik van de infrastructuur van de indrukwekkende zoutmijn waaraan het water zijn bijzondere eigenschappen dankt.

 Kamer van Poolse Kuuroorden ('Uzdrowiska Polskie' Izba Gospodarcza) – www.sanatoria.com.pl.

MUSEA EN MONUMENTEN

De musea zijn gewoonlijk open van 9.00-10.00 tot 16.00-17.00 u (moderne musea in de grote steden later) en laten meestal geen bezoekers meer toe na 60 tot 30 min. voor sluitingstijd. Musea zijn in principe op maandag gesloten.

In de praktijk is men vaak soepeler, vooral buiten het seizoen en in minder toeristische gebieden. Aarzel niet om aan te kloppen: het kan zijn dat een bewaker voor u opendoet.

In sommige musea worden groepen ontvangen op afspraak.

Een kaartje kost tussen de PLN 10 en 35 (exclusief audiotour).

Bij musea buiten de steden moet ook voor het parkeren worden betaald.

Fotograferen is in principe verboden. Sommige musea geven hiervoor wel toestemming tegen betaling van ongeveer PLN 20.

In het beste geval worden er ook rondleidingen in het Engels en Duits gegeven.

NATUURPARKEN

De rijkdom van de Poolse natuur en het streven dit erfgoed te beschermen hebben geleid tot de opening van niet minder dan **23 nationale parken** in het hele land. Deze natuurgebieden omvatten talrijke ecosystemen en natuurlijke habitats. Getracht wordt om de parken op verantwoorde wijze te exploiteren. Zo zijn er tal van gemarkeerde wandel- en natuurverkenningroutes uitgezet om de wandelaar bewust te maken van de rijkdom in deze natuurgebieden.

NOODNUMMERS

Het is aan te bevelen de hiernavolgende telefoonnummers binnen handbereik te houden. Niet alle telefonisten spreken Engels. Als u er niet in slaagt duidelijk te maken wat er aan de hand is, neem dan contact op met uw ambassade.

Politie – ☎ 997 of 112 (vanaf een mobiele telefoon).

Brandweer – ☎ 998.

Spoedeisende eerste hulp – ☎ 999.

Noodnummer voor buitenlanders die in Polen verblijven – ☎ 22 278 77 77 of 608 599 999 (vanaf een mobiele telefoon). In bedrijf dag, behalve feestdagen van 8.00 u tot 18.00 u (22.00 u van 1 juni tot 30 september). Hulp in het Engels, Duits en Russisch.

OPENBARE TOILETTEN

Er zijn zo'n beetje overal openbare toiletten te vinden, die door personeel worden onderhouden. Wel moet u een muntje achterlaten (PLN 1 à 2).

Damestoiletten zijn te herkennen aan de cirkel, die voor heren aan de driehoek. Beide symbolen zijn soms vervangen door de bekendere symbolen cirkel met pijltje en cirkel met kruisteken.

POST

De postkantoren zijn gewoonlijk open van 8.00 u tot 19.00 u in de week en op zaterdagmorgen.

Postzegels zijn te koop bij het postkantoor of in de kiosken. Een zegel voor post naar een land van de Europese Unie kost ongeveer PLN 5. Bezorging duurt ongeveer 2 tot 3 dagen.

De Poolse gemeenten hebben een postcode van vijf cijfers, die ook nog per wijk varieert. U moet dus wel de juiste adresgegevens hebben.

RONDLEIDINGEN

In de steden zijn deze het monopolie van de **PTTK**. Deze organisatie beschikt over meertalige gidsen, Duits- en soms Engels- of Franstalig, met rondleidingen waar u uit kunt kiezen al naargelang uw interesse of beschikbare tijd. Hun gegevens vindt u in de folders met toeristische informatie van elke stad. Bovendien heeft iedere plaats van enig belang routes die u op eigen houtje kunt lopen: informeer bij het toeristenbureau.

SIGARETTEN

Sigaretten zijn veel goedkoper dan bij ons. Ze zijn te vinden in de kleine kiosken, op straat of 's winters in overdekte passages.

SKIËN

De Poolse skioorden hebben sinds enkele jaren een goede reputatie in Europa. In de periode van november tot en met april valt er veel sneeuw, maar januari-maart is de beste tijd. De kwaliteit van de sneeuw is goed, het landschap fantastisch en de prijzen zijn uiterst redelijk. Tot de mogelijkheden behoren langlaufen, alpineskiën, snowboarden, sneeuwschoentochten en tripjes met de arrenslee.

Zakopane in het hart van de Tatra is echt de hoofdstad van de Poolse wintersport. De voorzieningen zijn prima, van pistes tot skiliften, en u kunt er boven de 2000 m skiën. Ook andere plaatsen in de omgeving zijn de moeite waard, zoals Bukowina Tatrzańska. In de Beskiden wordt eveneens geskied. Hier ligt de wintersportplaats Szczyrk, waar de hoogste top tot 1000 m reikt. Het skioord Szklarska Poręba in de Sudeten ligt op de flank van de Szrenica en heeft een piste die 's avonds is verlicht. Dichtbij ligt Karpacz, waar de pistes over de hellingen van de Kopa lopen.

Niet alleen de skioorden lenen zich uitstekend voor **langlaufen**, maar ook de dalen in de Tatra en de Beskiden. Dicht bij Szklarska Poręba in de Sudeten wordt jaarlijks in januari de Piasten-langlaufwedstrijd gehouden. In het noordoosten van Polen kan in laagland worden gelanglauft, in de pittoreske en beboste streek van Suwałki en rond de Mazurische meren.

Poolse Skivereniging (PZN) –
Ul. Mieszczkańska 18/3, 30-313

Krakau - ☎ 12 260 99 70 -
www.pzn.pl (in het Pools).

SOUVENIRS

Eten en drinken

Wodka staat natuurlijk boven aan de lijst. Voor elke smaak is wel een soort te vinden, van brouwsels van bizongras (Żubrówka) tot de strafere of zoete distillaten. Ook het Poolse **bier** heeft fervente aanhangers. **Vleeswaren** als gerookte ham en worstsoorten zijn prima opties voor uw boodschappenlijstje, evenals de smakelijke **oscypek**, een schapenkaasje met een heerlijk, gerookt parfum. Toruń met zijn beroemde *pierniki*, een soort taai-taaispecialiteit, is de hoofdstad van de kruidkoek.

Langs de wegen zult u geregeld borden zien waarop honing of andere boerderijproducten worden aangeboden. En het kan ook nog gebeuren dat u onverwachts een visrokerij tegenkomt!

Ambachten

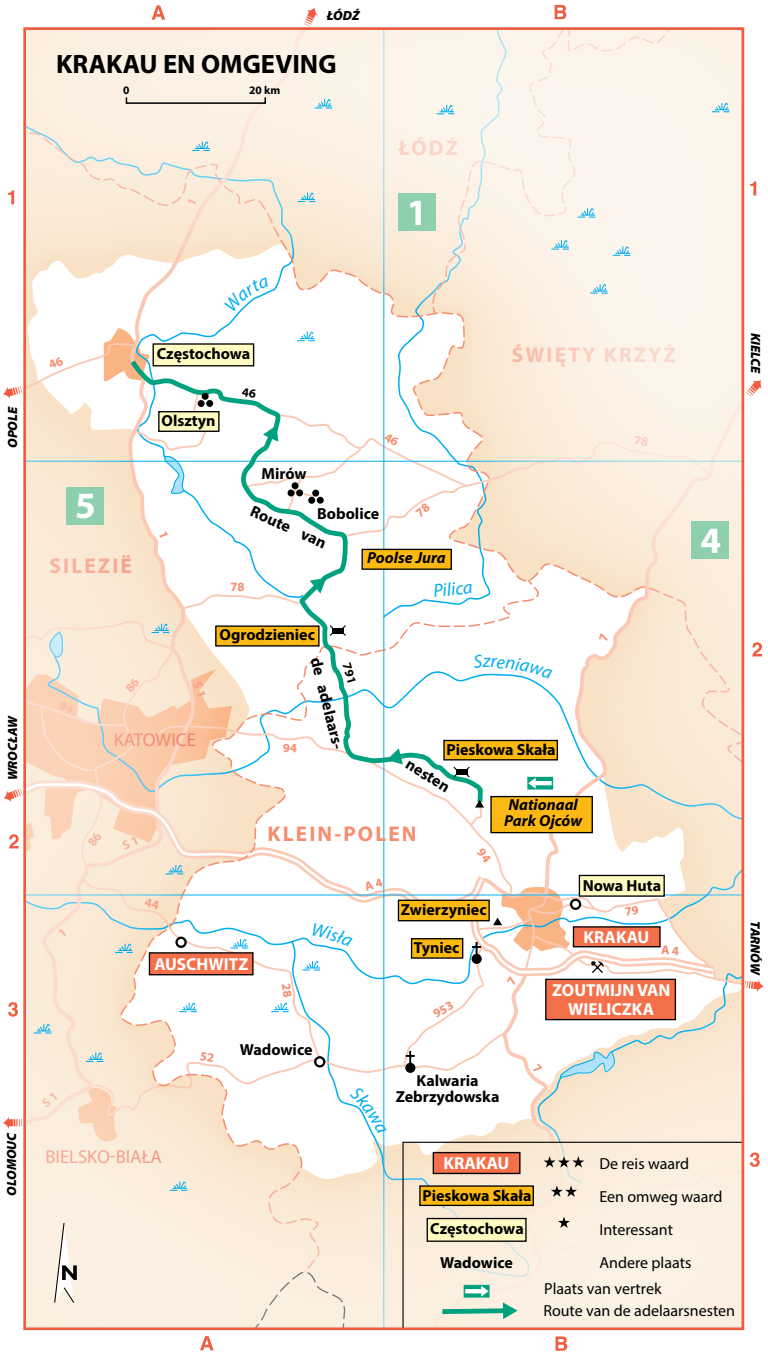
In het noorden van het land, bij de Oostzee en in Mazurië, wordt

De *oscypek* zijn lekkere, gerookte kaasjes met een barnsteenkleur.

K. Zelazowski/age fotostock

KRAKAU EN OMGEVING

Krakau en omgeving **3**

Michelinkaart 720

294 km ten zuiden van Warschau:

 KRAKAU★★★ **238**

60 km ten westen van Krakau:

 CONCENTRATIEKAMP AUSCHWITZ★★★ **296**

Minder dan 30 km ten noordwesten van Krakau:

 POOLSE JURA★★ **301**

Van Krakau naar Częstochowa

114 km ten noordwesten van Krakau,
222 km ten zuidwesten van Warschau:

 CZĘSTOCHOWA★ **307**

Krakau

Kraków

758.992 inwoners – Provincie Klein-Polen

Dit kroonjuweel onder de Poolse steden ligt op de linkeroever van de Wisła en aan de voet van de Beskiden, een uitloper van de West-Karpaten. Krakau is een van de mooiste Europese steden en werd in 1978 door Unesco op de Werelderfgoedlijst geplaatst. Als een schitterende culturele metropool en universiteitsstad, ooit koninklijke hoofdstad, is Krakau de Polen dierbaar en werd het de bakermat en belichaming van de Poolse identiteit en cultuur. De binnenstad in gotische en renaissancestijl overleefde ongeschonden de Tweede Wereldoorlog, maar de Joodse gemeenschap van de wijk Kazimierz is onuitsprekelijk veel leed aangedaan, zoals is te zien in *Schindler's List*, de film van Steven Spielberg. Was Krakau in de socialistische tijd symbool voor 'het oude Polen', nu is deze provinciehoofdplaats met bijna 130.000 studenten een jonge en dynamische stad, met toerisme als belangrijkste middel van bestaan.

ADRESBOEKJE: BLZ. 282

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Gemeentelijke informatiepunten (Punkt Informacji Miejskiej) – Steunpunten op het vliegveld Kraków-Balice, in de Lakenhal (Rynek Główny 1/3), in het Wyspiański-paviljoen (Pl. Wszystkich Świętych 2), Ul. Św. Jana 2, Ul. Szpitalna 25, Ul. Powiśle 11 (aan de voet van de Wawelburcht) en Ul. Józefa 7 (Kazimierz) - *it@info.krakow.pl* - *www.infokrakow.pl* - 9.00-17.00 u (of 19.00 u).

Centrum voor toeristische informatie van Małopolska (Małopolskie Centrum Informacji Turystycznej) – **Plattegrond II B2** - Ul. Grodzka 31/7 - ☎ 12 421 77 06 - *www.mcit.pl* - april-sept.: ma-vr 9.00-21.00, za 9.00-17.00, zo 9.00-16.00 u; okt.-maart: ma-vr 9.00-17.00, za 10.00-16.00, zo 10.00-14.00 u. (Particulier) informatiekantoor van de provincie Małopolskie, met een winkeltje. Er zijn ook veel particuliere bureaus die u inlichtingen kunnen geven of bepaalde diensten aanbieden.

LIGGING

Regiokaart B3 (blz. 236) – Overzichtsplattegrond I (blz. 274-275) – Plattegrond II – centrum (blz. 242-243) – Plattegrond III – Kazimierz (blz. 268-269) – **Michelinkaart 720 I11-12**. 294 km ten zuiden van Warschau, 114 km ten zuidoosten van Częstochowa, 536 km ten zuidoosten van Gdańsk, 220 km ten zuidoosten van Łódź, 100 km ten noorden van Zakopane.

📍 Zie 'Aankomst en vertrek' in het 'Adresboekje' op blz. 283.

AANRADERS

De Rynek; het retabel van Veit Stoss in de Mariakerk; de Wawelburcht en -kathedraal (het schilderij *De dame met de hermelijn* van Leonardo da Vinci is tijdelijk te zien in de burcht); de ramen van Stanisław Wyspiański in de Franciscanenkerk; de oude Joodse wijk Kazimierz; de tentoonstelling over Krakau tijdens de Duitse bezetting in de vroegere Schindlerfabriek; de doolhof van

De Mariakerk en de Lakenhal op de Rynek van Krakau

J. Włodarczyk/age fotostock

gangen in de zoutmijn van Wieliczka; de sfeer in de gewelven van de restaurants en cafés van de Oude Stad.

PLANNING

Zoals in alle mooie steden is het verleidelijk om wat langer in Krakau te blijven en zo een goed beeld te

krijgen, maar in drie dagen zijn de belangrijkste attracties goed te zien. Daardoor is het ook een ideale bestemming voor een lang weekend.

MET KINDEREN

Het Archeologisch Museum heeft een moderne museale aanpak.

1, 2, 3 DAGEN IN KRAKAU

<p>Dag 1</p>	<p>Bezichtiging van de Rynek (<i>blz. 241</i>) in de ochtend (mis niet, om 11.50 u, het openen van het retabel van de Mariakerk), gecombineerd met bezoek aan de ondergrondse Rynek (<i>blz. 247</i>). Volg na de lunch de Koningsroute tot aan de Wawelheuvel (<i>blz. 254</i>) voor een bezoek aan de kathedraal (<i>blz. 255</i>) en de staatsievertrekken. Niet missen: Da Vinci's schilderij <i>De Dame met de hermelijn</i> (<i>blz. 260</i>). Keer terug naar de Rynekbuurts waar u de avond kunt doorbrengen.</p>
<p>Dag 2</p>	<p>'s Ochtends bezichtiging van de wijk Kazimierz (<i>blz. 266</i>), slenteren op de Szerokastraat (<i>blz. 267</i>) en bezoek aan de Remu'h-synagoge (let op: zaterdag gesloten, <i>blz. 267</i>), dan 's middags de musea van Podgórze: Krakau tijdens de Bezetting, 1939-1945 (<i>blz. 273</i>) en het MOCAK (<i>blz. 274</i>). 's Avonds in Kazimierz.</p>
<p>Dag 3</p>	<p>Uitstapje naar de zoutmijn van Wieliczka (<i>blz. 277</i>) in de ochtend, dan terug naar Krakau voor een wandeling in de Kanoniczastraat (<i>blz. 261</i>) en een bezoek aan het Collegium Maius (<i>blz. 264</i>) in de middag.</p>

Geschiedenis

STICHTING

Volgens de legende zou Krakau in de 7de eeuw zijn gesticht door koning Krak of Krakus, overwinnaar van de draak van Wawel en vader van Wanda, die zich liever in de Wisla verdrong dan met een Duitse prins te trouwen. Krakau was eerst leengebied van de Wislanen en heette Wiślanie, naar de naam van de Wiślarivier. De oudste vermelding dateert van 965 en later werd de stad door prins Mieszko I ingelijfd bij het koninkrijk Polen.

Krakau was het eerste christelijke centrum van Polen en rond het jaar 1000 werd het bisschopszetel. Later werd Krakau hoofdstad van het hertogdom van de Piasten en vervolgens van het koninkrijk Polen onder prins **Kazimierz de Restaurator** (1034-1058) die er liever verbleef dan in Gniezno. In de 13de eeuw kreeg Krakau een reeks Tataarse invallen te verduren (1241, 1259-1260 en 1287); die van 1241 legde de toen nog in hout gebouwde stad in de as. In 1257 werd Krakau onder koning Bolesław V de Kuise herbouwd in natuur- en baksteen volgens het stadsrecht van Maagdenburg, naar een nog bestaand stratenplan in dambordpatroon. Nadat er stadsmuren verrezen, groeide de stad aan de voet van de burcht snel. In 1320 liet Władysław IV de Korte zich als eerste koning kronen in de Wawelkathedraal, maar vooral onder koning **Kazimierz III de Grote** (1333-1370), laatste vorst uit het huis der Piasten, maakte de stad een grote bloei door. Behalve de later naar hem genoemde wijk Kazimierz stichtte hij in 1364, naar het voorbeeld van Praag, ook de eerste universiteit van Polen, de Academie van Krakau, de latere Jagiellonen-universiteit.

DE GOUDEN EEUW VAN DE JAGIELLONEN

Tijdens de renaissance, onder de dynastie der Jagiellonen, beleefde Krakau grote voorspoed en bloei. Hier werd de Litouwse prins Jagiello, grootvorst van Litouwen, gedoopt en tot het katholicisme bekeerd, waarna hij in 1396 door zijn huwelijk met Jadwiga koning van Polen werd onder de naam Władisław II. De 16de eeuw, onder koning Sigismund I de Oude en diens zoon Sigismund II August, was de gouden eeuw van Krakau. De stad lag aan verschillende handelswegen en er bloeide een artistiek en wetenschappelijk leven dat van Krakau een centrum van de Europese beschaving maakte. Deze voorspoed zou echter teniet worden gedaan door een onbehouwen beslissing van Sigismund III uit het huis Wasa: hij besloot in 1609 de hoofdstad naar Warschau te verplaatsen.

SPEELBAL VAN DE MACHT

In 1655 werd Krakau verwoest door de Zweden en in 1794 geannexeerd door de Oostenrijkers. Vanaf 1815 was de stad als **republiek Krakau** vrij en autonoom, maar in 1846 werd deze weer bij het Oostenrijks-Hongaarse rijk gevoegd. Krakau kende vanaf 1861 echter een relatieve culturele en politieke vrijheid. De stad werd een kweekvijver voor veel kunstenaars en zij vormden de beweging *Młoda Polska*, '**Jong Polen**', een Poolse art nouveau. Krakau werd echter pas helemaal Pools aan het eind van de Eerste Wereldoorlog, in 1918. Tijdens de naziebezetting was Krakau zetel van het Duitse gouvernement-generaal en werd schaamteloos leeggeroofd, maar het ontsnapte aan de verwoesting door oorlogsgeweld. Het is trots op zijn rijke erfgoed en ontwikkelt nu dankzij het toerisme een benijdenswaardige dynamiek. Daarmee is het hard op weg Łódź naar de kroon te steken, met het op één na grootste inwonertal van Polen.

Wandelen Plattegronden II (blz. 242-243) en III (blz. 268-269)

★★★ GROTE MARKT OF RYNEK (Rynek Główny) Plattegrond II (blz. 242-243)

Een bezoek aan Krakau begint stevast op de **Grote Markt**, het onbetwiste hart van de stad, dat bezoekers als een geliefde steeds weer naar zich toe trekt. De Rynek was het centrum van het religieuze, economische en politieke leven van Krakau en vormt nog altijd het toeristische zenuwcentrum van de stad. Deze uitgestrekte rechthoek van 400 m lang (en 4 ha in oppervlakte) vormt een zeldzaam, oorspronkelijk voorbeeld van middeleeuwse stadsplanning. Het plein is aangelegd in 1257, toen koning Bolesław de Kuise Krakau als stad erkende en enkele privileges verleende. De enige uitzonderingen op het dambordpatroon van de straten zijn de kleine St.-Adelbertkerk en de Mariabasiliek, die al bestonden, en ook de Ulica Grodzka, ongetwijfeld de oudste straat van de stad, die de regelmaat enigszins doorbreekt door schuin naar de Wawelburch te lopen. Achter de gevels van de 47 huizen rond het plein gaat een groot deel van de stadsgeschiedenis schuil. Ze werden gebouwd in de 14de en 15de eeuw, maar het merendeel is ingrijpend verbouwd, vooral in neoklassieke stijl. Een behoorlijk aantal heeft echter nog originele details bewaard, zoals balkenplafonds, stucwerk en polychromie.

★★★ **Mariakerk** (Kościół Mariacki) B2

Toegang tot het schip is gratis voor de gelovigen. Toegang tot het koor is niet gratis, via de Plac Mariacki (rechterzijde) - ☎ 12 422 05 21 - www.mariacki.com - ma-za 11.30-17.45, zo en feestdagen 14.00-17.45 u - PLN 10.

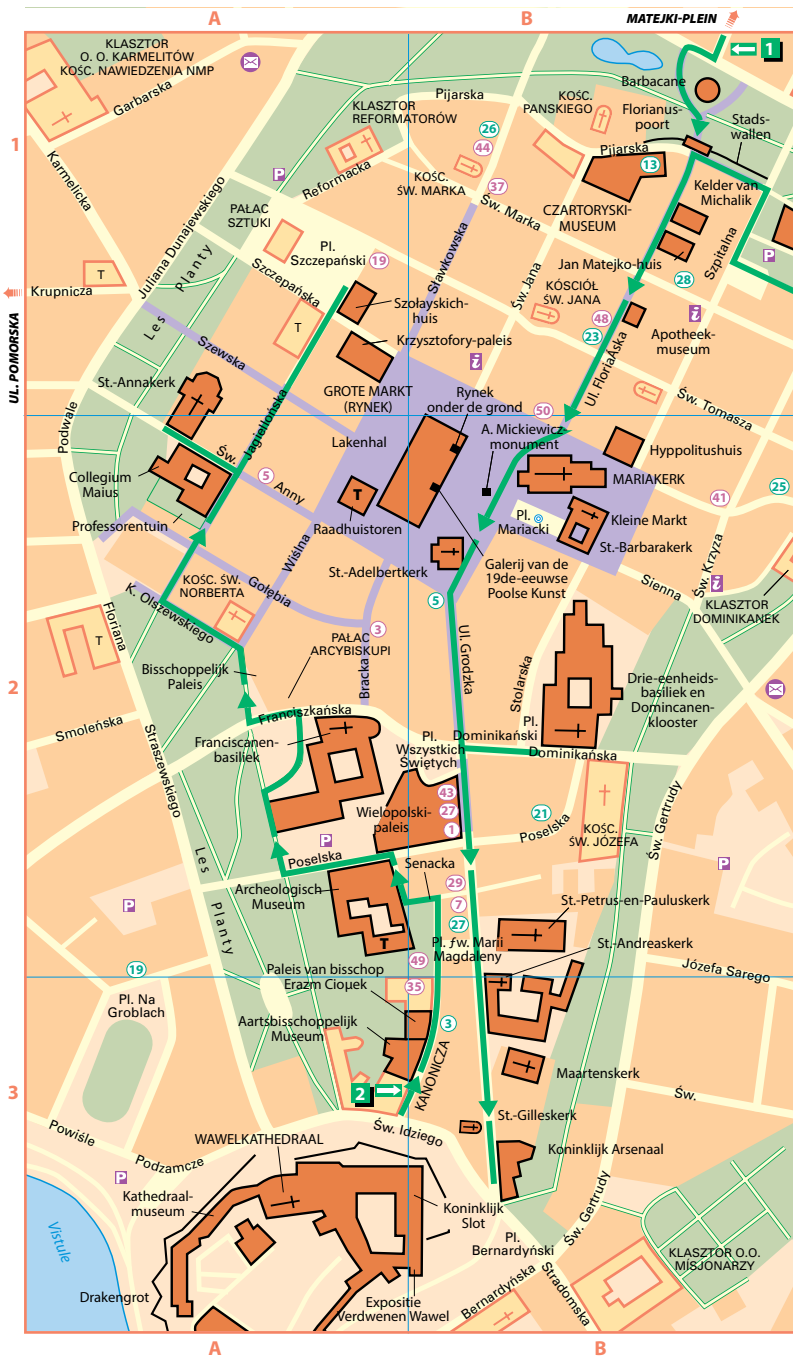
Als belangrijkste parochiekerk van de stad domineert deze kerk met haar trotse westgevel de noordoosthoek van de Rynek. Zij werd gewijd als Maria-Tenhemelopnemingkerk en is de derde kerk met die naam op deze plaats. De kerk werd tussen 1355 en 1408 herbouwd in gotische stijl en belichaamt de macht van de Krakause burgerij, die voor de bouw betaalde.

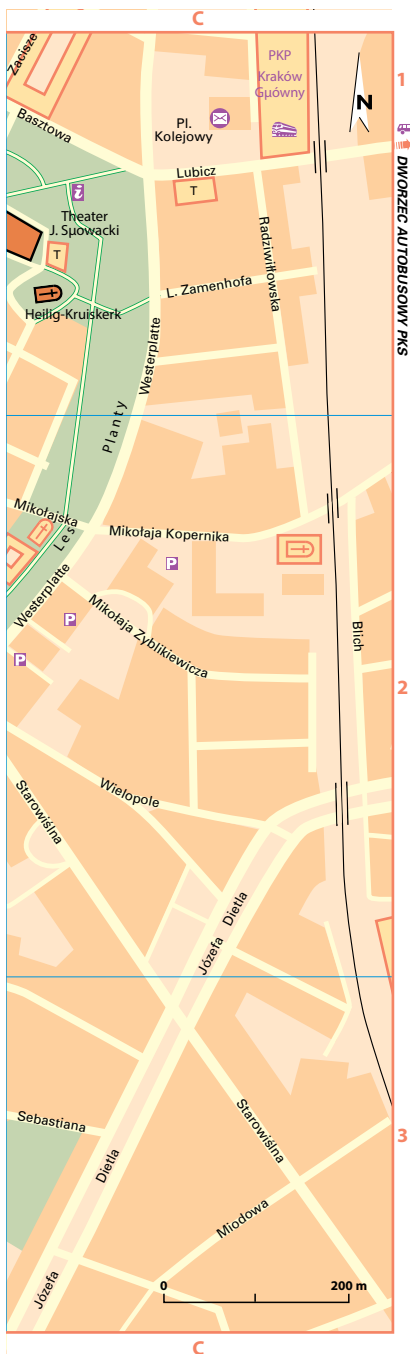
Buitenkant – De strenge **westgevel** heeft een **veelhoekig portaal** uit de late barok (1750-1752), ontworpen door de Italiaanse architect Francesco Placidi. De zijpoorten zijn versierd met bronzen apostelkoppen en op de centrale poort zitten Poolse heiligen, die in 1929 zijn gemaakt door Karol Hukan. Op de begane grond van de zogeheten Hejnalica-toren (toren van het trompet-signaal) bevindt zich de **St.-Antoniuskapel** of Misdadigerskapel (*Capella captivorum*); criminelen brachten hier samen met hun biechtvader de nacht voor hun executie door.

De **kapel van de Zwarte Madonna van Częstochowa** ertegenover herbergt een 17de-eeuwse kopie van de beroemde icoon in het heiligdom van Jasna Góra, maar een lokale legende wil dat dit het origineel is.

Er zijn verschillende anekdotes over de asymmetrische **torens**, waarvan de linker (81 m) hoger is dan de rechter (69 m). Volgens een van die verhalen wilden de twee bouwmeesters, die broers waren en elk een toren bouwden, elkaar naar de kroon steken, totdat de ene broer de andere vermoordde en er een eind kwam aan het ophogen van de torens. Na opgesloten te zijn geweest in de al vermelde Antoniuskapel werd de broedermoordenaar de volgende ochtend gevonnist, maar geen enkele architect zou ooit nog de opdracht aanvaarden om de andere, door de misdaad geschandvlekte toren te voltooiën. Daarom liet de gemeenteraad er maar een koepel opzetten. Als u het niet wilt geloven: het oude, roestige mes van de moordenaar hangt nog altijd onder de bogen van de Lakenhal om eraan te herinneren dat misdaad niet loont. De rechtertoren,

KRAKAU EN OMGEVING

KRAKAU plattegrond II

OVERNACHTEN

Copernicus (Hotel).....	3
Dom Polonii	5
Orłowska Townhouse.....	26
Pod Różą (Hotel).....	23
Polski Pod Białym Orłem (Hotel).....	13
Senacki (Hotel).....	27
Travellers Inn.....	19
Unicus (Hotel).....	28
Wawel (Hotel).....	21
Wit Stwosz (Hotel).....	25

UIT ETEN

Amarone.....	48
Balaton.....	1
C. K. Dezerter.....	3
Campana (La)	49
Chimera.....	5
Cyrano de Bergerac.....	44
Grodzki (Bar).....	7
Morskie Oko.....	19
Pod Aniołami.....	27
Pod Temidą.....	29
Smak Ukraiński.....	35
The Piano Rouge.....	50
U Babci Maliny.....	37
U Stasi.....	41
Wiśniowy Sad.....	43

KRAKAU: ADRESBOEKJE

Plattegrond I (blz. 274-275),
Plattegrond II (blz. 242-243),
Plattegrond III (blz. 268-269).

NUTTIGE INFORMATIE

 Goed om te weten – Er zijn gratis Engelstalige tijdschriften die een of twee keer per maand verschijnen met nuttige informatie over Krakau (praktische informatie, hotels, cafés, clubs en restaurants, exposities, alsmede een stadsplattegrond en een overzicht van de belangrijkste toeristische attracties): de beste zijn **Kraków in your pocket** (www.inyourpocket.com) en **The Visitor Guide Małopolska** (www.thevisitor.pl), beschikbaar bij de toeristenbureaus, sommige hotels, cafés en restaurants. Als ze een internetsite hebben, kunt u ze vaak ook downloaden en afdrukken.

Ambassades en consulaten

 Zie 'Voor het vertrek', blz. 19.
Kantoor te Krakau van Nederlands Consulaat Wrocław – Plac Wolnica 13/12 -
☎ 12 428 08 05. Geopend: ma-vr
9.00-16.00 u.

Politie

 Zie 'Noodnummers', blz. 26.
Politiepost – II B2 -
Rynek Główny 29 - ☎ 12 615 73 17
(24/24 uur).

Post

Urząd Pocztowy (Poczta Główna) – II B2 - Ul. Westerplatte 20 - ☎ 12 421 03 48 - www.poczta-polska.pl - ma-vr 7.30-20.30, za 8.00-14.00 u. Het centrale postkantoor bevindt zich aan de rand van de Planty, hoek Westerplatte en Wielopole-straat. Poste restante kan worden afgehaald bij loket 1.

De meeste andere kantoren hebben de volgende openingstijden: ma-vr 8.00-19.00 u en za-morgen tot 12.00, 13.00 of 14.00 u.

Engelstalige artsen

Centrum Medyczne (Kraków Medical Centre, particuliere kliniek) - Ul. Kopernika 32 - ☎ 12 430 0000 - www.kcm.pl/en/.

Apotheek dag en nacht open

Apteka Dbam o Zdrowie – I B2 - Ul. Kalwaryjska 94 - ☎ 12 656 18 50.

Geld wisselen

Wisselkantoren (Kantor) – Er zijn veel wisselkantoren, in de hele stad, die vergelijkbare diensten leveren. De wisselkantoren op het vliegveld en het centraal station zijn het hele etmaal open.

Internet

Op veel plaatsen kunt u een computer gebruiken of is draadloos internet beschikbaar.

Garinet – II B1 - Ul. Floriańska 22 - ☎ 12 423 22 33 - www.garinet.pl - 9.00-22.00 u - PLN 4/uur. Achter aan een passage die uitkomt op de Ulica Floriańska.

Hetmanska – II B2 - Ul. Bracka 4 - ☎ 12 430 01 08 - www.hetmanska24.com - 24/24 uur - PLN 4/uur, ook abonnementskaarten.

Kranten en tijdschriften

Buitenlands – Boekhandel Empik (II B2 - Rynek Główny 5), Centraal Station RKP, Hotel Cracovia, Hotel Francuski, Hotel Saski, kiosk Ul. Sienna, en boekhandel Edukator (Ul. Św. Jana 15 - www.edukator.cc.pl).

TIPS

Krakow Tourist Card (Krakowska Karta Turystyczna) – www.krakowcard.com - PLN 100/2 dagen, PLN 120/3 dagen. Is inclusief de

entree tot 40 musea en attracties evenals gratis gebruik van het openbaarvervoersnet. Ook reductie op sommige adressen. Inlichtingen bij de toeristenbureaus, sommige hotels en reisbureaus.

AANKOMST EN VERTREK

Met het vliegtuig

Internationale luchthaven Johannes Paulus II Kraków-Balice (Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków - Balice) – **I A1** - *Ul. Kpt. M. Medweckiego 1 - 32-083 Balice* - www.krakowairport.pl - ☎ 12 295 58 00. Ligt 11 km ten westen van het centrum, voor alle binnen- en buitenlandse vluchten, ook goedkope maatschappijen.

Van luchthaven naar centrum – Trein vanaf station Kraków-Balice (te bereiken per bus vanaf het vliegveld) naar het Centraal Station, Kraków Główny. Elk halfuur van 5.57 u tot 22.29 u - rit duurt 20 min. - PLN 12).

Bus 292 (richting Dworzec Główny Wschód) stopt bij het treinstation, *Ul. Lubicz*; bus 208 (minder vaak) richting Dworzec Główny Wschód. Taxi: tarief varieert tussen PLN 70 en PLN 100.

Luchthaven Katowice – 80 km ten westen van Krakau - www.katowice-airport.com/fr - ☎ 32 39 27 000. De luchtvaartmaatschappij Wizzair doet dit vliegveld aan. **Verbinding met Krakau**, bussen van Wizzair (PLN 56 enkele reis). Vertrek ongeveer 40 min. na aankomst van het vliegtuig. Aankomst bij het centraal station van Krakau.

Met de trein

Treinstation (Dworzec PKP Kraków Główny) – **II C1** - *Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3 (ten noordoosten van het centrum, 5 min. van het Rynek)* - ☎ 22 39 19 757

(vanaf buitenlands mobiel nummer) - www.pkp.com.pl. Regelmatig treinen naar alle Poolse steden en de hoofdsteden van buurlanden. Het personeel bij de loketten spreekt doorgaans geen Engels; raadpleeg liever vooraf de voortreffelijke internetsite **www.rozklad.pkp.pl** (Engelstalig, maar de bestemmingen moeten worden opgegeven in het Pools).

Met de bus

Busstation (Dworzec Autobusowy PKS) – **Bij II C1** - *Ul. Bosacka 18 (achter het treinstation)* - ☎ 703 40 33 40 - www.mda.malopolska.pl. Voor de belangrijke nationale en internationale verbindingen.

VERVOER

Openbaar vervoer

MPK – ☎ 12 191 50 - www.mpk.krakow.pl. Bus en tram rijden van 5.00 u tot 23.00 u. Er zijn kaartjes die gelden voor 20 min. (PLN 2,80), 40 min. (PLN 3,80), 1 uur (PLN 5), 1.30 uur (PLN 6), 24 uur (PLN 15), 48 uur (PLN 24), 72 uur (PLN 36) en 7 dagen (PLN 48). Deze zijn te koop bij automaten op de meeste haltes, bij de bestuurders (gepast betalen), bij automaten in sommige voertuigen, in kiosken en bij winkels met het bord 'Sprzedaż Biletów MPK'.

Taxi's

Let op, vermijd illegale taxi's waarvan er veel wachten bij bezienswaardigheden (laat uw hotel, restaurant of café er een opbellen).

Radio Taxi Mega – ☎ 196 25.

Taxi Barbakan – ☎ 196 61.

Wawel Taxi – ☎ 196 66.

Verhuur

Er zijn autoverhuurbedrijven op het vliegveld.

Let op: het centrum is voetgangersgebied, behalve de toegangs-

Vertaling	Eric Strijbos, Bep Fontijn, Henriëtte Gorthuis
Eindredactie	Karin Evers
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Shutterstock/Patryk Kosmider
Oorspronkelijke titel	Pologne
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt) Florence Dyan, Archipel studio Malgorzata Boutry, Sandrine Favre, Laurent Gontier, Arnaud Léonard, Natacha Sardou, Catherine Zerdoun Christelle Le Déan Keppie&Keppie, Varsenare Claudiu Spiridon, Thierry Lemasson Didier Broussard, Maria Gaspar, Radojewski Bartosz- Krzysztof, Pandrea Leonard Marius, Flori Paizs, Iulia Fontanine, Claudiu Spiridon
Eindredactie	
Redactie	
Grafisch ontwerp	
Omslagontwerp	
Cartografie	
Met dank aan	

© Michelin, 2016

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2016

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internet-adressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids

Uitgeverij Lannoo

Kasteelstraat 97

B-8700 Tielt

degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids

Uitgeverij Terra Lannoo bv

Papiermolen 14-24

NL-3994 DK Houten

degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2016/45/345 - NUR 512

ISBN 978 94 014 3114 9

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.